

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПРОДОВОЛЬЧИХ РЕСУРСІВ» Рівень вищої освіти: <u>Другий (магістерський)</u> Спеціальність: <u>051 Економіка</u> Рік навчання: <u>1-й, семестр 1-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредитів</u> Назва кафедри: <u>Економіки та підприємницької діяльності</u> Мова викладання: <u>українська</u>
Лектор курсу	к.е.н., доц. Хасцька Ольга Петрівна
Контактна інформація лектора (e-mail)	haetska@vsau.vin.ua

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Економіка продовольчих ресурсів» є вибірковою компонентою ОПП.
 Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 24 год.; практичні заняття - 18 год., самостійна робота - 78 год.
 Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік.

ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

– При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін: «Глобальна економіка», «Ринкова трансформація економіки регіону».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Інтелектуальний бізнес».

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення навчальної дисципліни

Вивчення дисципліни полягає у формуванні у майбутніх спеціалістів умінь та компетенцій для забезпечення ефективної оцінки ефективності використання природних ресурсів, основу якої складають витрати на освоєння природних ресурсів, і рента – ґрунтується на обчисленні народно-господарського ефекту використання ресурсів. Здобувачі вивчають яким

чином господарства, використовують природні ресурси з метою вироблення, перетворення, передавання і розподілу економічних благ.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок у галузі управління раціональним використанням природних ресурсів, економічної оцінки і охорони довкілля, соціально-економічних аспектів природокористування і оцінки економічної ефективності нормативно-правових актів в сфері природоохоронного законодавства, а також економічного світогляду.

Завдання вивчення дисципліни

Теоретична та практична підготовка, самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення, використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральні компетентності (ІК): Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

ФК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

ФК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

ФК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

Програмні результати:

ПР1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПР2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами

економічної діяльності ПР5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПР8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПР10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПР11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПР14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи на парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через метод проектів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів).

План вивчення навчальної дисципліни

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1	Теоретичні основи економіки природокористування. Класифікація природних ресурсів	2	2	6
2	Методичні підходи до економічної оцінки природних факторів	2	1	6
3	Економічні закони та закономірності розміщення господарства	2	1	6
4	Принципи, фактори та структурний аналіз розміщення продуктивних сил	2	1	6
5	Глобалізація та регіоналізація як закономірності розвитку сучасної економіки	2	2	6
6	Природні ресурси сільськогосподарського виробництва та економічна оцінка	2	1	6
7	Регіональні особливості розвитку природно-ресурсного, екологічного потенціалу України	2	1	6
8	Основні проблеми та перспективи розвитку АПК України	2	1	6
9	Кадастр природних ресурсів	2	2	6
10	Економічний механізм природокористування в Україні	2	2	8
11	Сучасні проблеми ресурсовикористання в Україні	2	2	8
12	Напрямки раціонального використання природних ресурсів	2	2	8
Разом		24	18	78

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання.

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час роботи над індивідуальними завданнями, написання тез, статті, есе, кейсу; підготовки кросвордів за темою не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними.

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	20	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	14	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (розрахункові завдання, проекти, презентації, моделювання економічного вибору в умовах обмеження екосистеми)	24	щотижнево	Корегування під час проведення заняття
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	20	2 рази на семестр	Тестування у системі СОКРАТ
Разом		78		

Список основної та додаткової літератури

Основна

1. McConnell, Campbell. Economics : Principles, Problems, & Policies : [англ.]. Campbell McConnell, Stanley Brue, Sean Flynn. 21st Ed. McGraw-Hill, 2018.
2. Brue, Stanley L. and MacPhee, Craig, From Marx to Markets: Reform of the University Economics . Journal of Economic Education. Vol. 26, № 2, Spring.
3. Борейко В. І. Економіка довкілля та природокористування: Навч. посібник. Рівне: НУВГП, 2011. 255 с.
4. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. 759 с.
5. Лисенко С.М., Ляшок Я.О. Основи економічної теорії. Практикум. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 268 с.
6. Перспективи посткоронавірусних економічних трансформацій та їх вплив на розвиток країн. Місце України у посткризовому світі. Perspectives for Post-Coronavirus Economic Transformations and Their Impact on the Development Countries. The Place of Ukraine in the Post-Crisis World. Центр Разумкова, Представництво "Фонду Фрідріха Науманна за свободу" в Україні; наук. ред. В. Юрчишин. Київ: Заповіт, 2021. 360 с.

Додаткова

1. Antonina A Broyaka The Information Support of Agricultural Information-Advisory Activity in Ukraine as the Key Component of Its Development. Business Inform 2017/1/1. № 474. p.130-136
2. Chaikin O. Environmental management certification: social and economic monitoring / O. Chaikin, E. Kirieieva, O. Slobodeniuk // Management theory and studies for rural business and infrastructure development. 2018. Vol. 40–№ 3. – P. 297-306. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2018.28>
3. Olha Khaietska, Mark Myronenko, Olena Polova, Natalia Koval [Capitalization of banks: theory, practice and directions of ensuring](#) - Banks and Bank Systems, 13: 173-183, 2018.
4. Olha Khaietska. Analysis of key macroeconomic indicators and features of economic growth of Ukraine. *Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology*. Copyright by Wyższa Szkoła Techniczna w Katowicach. 2019. 23-32 p.
5. Olha Khaietska. Assessment of the investment climate in Ukraine. *Gesellschaftsrechtliche Transformationen von wirtschaftlichen Systemen in den Zeiten der Neo-Industrialisierung*. Collective monograph. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 2020. 170-180 p.

6. Khaietska O. Formation of strategic principles of quality management at the enterprises of Ukraine. *Socio-economic and ecological aspects of the development of the economy of Ukraine in the conditions of European integration*. Monograph. Primedia eLaunch, Boston, USA, 2022. P. 27-73.

7. Koblianska, I., Sehed, S., Khaietska, O., Kalachevska, L., Klochko, T. Determinants of potato producer prices in the peasant-driven market: the Ukrainian case. *Agricultural and Resource Economics*. 2022. Vol. 8. No. 3. Pp. 26–41. (Scopus/ Web of Science)

Інформаційні ресурси

1. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. URL: www.dsszzi.gov.ua.

2. Методи інформаційного захисту простору. Інформаційна безпека України URL: <http://ua.textreferat.com/referat-7471.html>

Контроль і оцінка результатів навчання

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях та роботі на практичних заняттях	10
2	Участь у проектуванні	5
3	Збір матеріалу та його аналітичне обґрунтування	5
4	Участь у змаганнях як виробник екологічної продукції	5
5	Формування пакету ініціатив та пропозицій	5
	Всього за атестацію 1	30
Атестація 2		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях та роботі на практичних заняттях	10
7	Участь у проектуванні	5
8	Збір матеріалу та його аналітичне обґрунтування	5
9	Участь у змаганнях як виробник екологічної продукції	5
10	Формування пакету ініціатив та пропозицій	5
	Всього за атестацію 2	30
	Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності	10
	Підсумкове тестування	30
	Разом	100

Шкала оцінки знань здобувача

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до заліку чи екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Участь у дискусіях на лекційних та практичних заняттях, виконання контрольних робіт, індивідуальні та групові творчі завдання, тестування	Критерії оцінювання
90-100%	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
73-89%	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

55-72%	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
35-54%	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
15-34%	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0-15%	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.